

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Нормативно-правова база організації освітнього процесу

Положення про організацію освітнього процесу в ОНПУ розроблено на основі Закону України «Про вищу освіту», який набрав чинності 6 вересня 2014 року, «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах», затвердженого Наказом МОН України від 2 червня 1993 року № 161; Наказів МОН України від 05.09.1996 р. № 1074 «Про затвердження Положення про державний вищий навчальний заклад»; від 7 серпня 1998 року № 1247 «Про розроблення державних стандартів вищої освіти»; від 15 липня 1996 року № 245 «Про затвердження положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти»; від 7 серпня 2002 року № 450 «Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів»; від 11 січня 2006 року № 4 «Про затвердження Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах»; від 05 грудня 2008 р. № 1107 «Про проведення експертизи навчальних планів вищих навчальних закладів»; від 16 жовтня 2009 р. № 943 «Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи», а також положень ОНПУ, що регламентують та унормовують виконання окремих складових освітнього процесу в ОНПУ (повні тексти положень знаходяться за адресою: <http://emd.opu.ua/normativ/metdoc/pologeniyaonpu>).

1.2 Основні терміни та визначення

Вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у вищому навчальному закладі (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти.

Галузь знань – основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка.

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС.

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин.

Один семестр відповідає 30 кредитам, один навчальний рік – 60 кредитам ЄКТС.

Здобувачі вищої освіти – особи, які навчаються у вищому навчальному закладі на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації.

Кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Освітня діяльність – діяльність, що проводиться в ОНПУ з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб.

Освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

Якість вищої освіти – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти.

Якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу у ОНПУ, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

Навчальний процес – це система організаційних і дидактичних заходів, спрямованих на реалізацію змісту освіти на певному освітньому або кваліфікаційному рівні відповідно до державних стандартів освіти.

Навчальний процес базується на принципах науковості, гуманізму, демократизму, наступності та безперервності, незалежності від втручання будь-яких політичних партій, інших громадських та релігійних організацій.

Мова навчання визначається законом України «Про вищу освіту».

Організація навчального процесу – це система заходів, які охоплюють розподіл навчального навантаження між кафедрами, підбір викладачів, створення розкладу занять, консультацій, видів поточного та підсумкового контролю, державної атестації. Організація навчального процесу забезпечується навчальними підрозділами ОНПУ: навчально-методичним відділом, навчальним відділом, деканатами, кафедрами тощо.

Організація навчального процесу базується на багатоступеневій системі вищої освіти та здійснюється семестровою системою.

Стандарт освітньої діяльності – це сукупність мінімальних вимог до кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення освітнього процесу.

Стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності.

Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності.

Зміст освіти – це єдність всіх складових елементів освіти, науково обґрунтована система засобів, призначених для забезпечення формування у студента якостей, знань і умінь фахівця відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики. Зміст освіти розкривається дидактичними (спосіб *організації навчального процесу*), організаційно-методичними (структурно-логічна схема підготовки, навчальний план, навчальна програма тощо), методичними (підручники, посібники, методичні вказівки, макети, плакати тощо) засобами.

Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника вищого навчального закладу (ОКХ) є складовою стандарту вищої освіти, в якому узагальнюється зміст вищої освіти, тобто відображаються цілі вищої освіти та професійної підготовки, визначається місце фахівця в структурі галузей економіки держави і вимоги до його компетентності, інших соціально важливих властивостей та якостей.

ОКХ визначає галузеві кваліфікаційні вимоги до соціально-виробничої діяльності випускників вищого навчального закладу з певних спеціальностей певного освітньо-кваліфікаційного рівня та державні вимоги до властивостей та якостей особи, яка здобула певний освітній рівень відповідного фахового спрямування.

ОКХ визначає первинні посади випускників вищих навчальних закладів та умови їх використання, використовується для розроблення освітньо-професійної програми підготовки фахівців, засобів діагностики якості вищої освіти, розроблення та корегування складових галузевих стандартів вищої освіти вищих навчальних закладів (варіативні частини освітньо-кваліфікаційної характеристики, освітньо-професійної програми підготовки фахівців та засобів діагностики якості вищої освіти, навчальний план, програми навчальних дисциплін, для визначення змісту навчання в системі перепідготовки та підвищення кваліфікації, для професійної орієнтації здобувачів фаху та визначення критеріїв професійного відбору, для прогнозування потреби у фахівцях відповідного(ої) напрямку (спеціальності) та освітньо-кваліфікаційного рівня, плануванні їх підготовки та для ліцензування та акредитації напрямку (спеціальності) й інспектування освітньої діяльності.

Випускова кафедра на підставі освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми за кожною спеціальністю розробляє **навчальний план**, який визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність їх вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

Навчальний план розглядається і затверджується на вченій раді ОНПУ та вводиться в дію наказом ректора¹.

Навчальні плани всіх освітніх рівнів розміщуються на офіційному сайті ОНПУ.

Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається **робочий навчальний план**¹.

Спеціалізації запроваджуються в межах ліцензованих спеціальностей. Перелік спеціалізацій встановлюється та затверджується вченою радою ОНПУ.

---

¹ Форми навчального та робочого навчального планів затверджені наказом ректора від 20.13 2014 № 108-в.

Вибіркові навчальні дисципліни встановлюються ОНПУ для задоволення освітніх і кваліфікаційних регіональних потреб, потреб замовників, тощо.

Обсяг вибіркового навчального дисциплін навчального плану становить не менше 25 % від загального обсягу кредитів освітньо-професійної програми відповідного освітнього рівня. Назви вибіркового дисциплін, обсяг, види контролю встановлені в відповідних навчальних планах всіх освітніх рівнів.

Студент має можливість до 1 квітня поточного навчального року визначитись з переліком вибіркового дисциплін на наступний навчальний рік. Виняток становить вибір дисциплін студентами 1-го курсу, які його здійснюють протягом першого тижня навчання. Письмова заява про обрані дисципліни подається в деканат.

Формування академічних груп здійснюється на загальноприйнятих в ОНПУ умовах, які визначають мінімальну та максимальну кількість студентів в академічній групі для проведення навчальних занять.

Відомості що до переліку дисциплін, їх закріплення за викладачами та кафедрами на наступний навчальний рік надаються до НМВ не пізніше 30 травня поточного навчального року.

Місце і значення навчальної дисципліни, її загальний зміст та вимоги до знань і вмінь визначаються **навчальною програмою дисципліни**.

Навчальна програма нормативної дисципліни є складовою державного стандарту освіти. Навчальна програма вибіркової дисципліни розробляється провідними фахівцями ОНПУ.

Для кожної навчальної дисципліни, яка входить до освітньо-професійної програми підготовки, на підставі навчальної програми дисципліни та навчального плану складається **робоча навчальна програма дисципліни (РНПД)**, яка є нормативним документом ОНПУ.

У робочій навчальній програмі визначається зміст, мета та задачі навчальної дисципліни, її місце і значення у процесі формування фахівця; послідовність та організаційно-методичні форми її вивчення, обсяг часу на різні види навчальної роботи, засоби і форми поточного та підсумкового контролю; вимоги до компетенцій², знань і вмінь, які повинен одержати студент; наводиться список основної та додаткової літератури; контрольні питання, графік виконання курсового проекту (роботи), критерії оцінювання знань.

Організація навчального процесу в ОНПУ здійснюється за семестровою системою. Тривалість семестру становить 15 навчальних тижнів, 2 – 3 тижні самостійної роботи студента та 2 – 3 тижні – сесія. Для забезпечення освітнього процесу в ОНПУ поєднані модульні технології з використанням залікових одиниць – *кредитів*. Система оцінювання знань ґрунтується на принципах ЄКТС, яка створена для забезпечення єдиної міждержавної процедури оцінювання навчання, системи виміру і порівняння результатів навчання, їхнього академічного визнання і передачі від одного закладу освіти іншому.

Співвідношення внутрішньої шкали ОНПУ зі шкалою ЄКТС та національними шкалами затверджено наказом ректора³:

Кредити, які виділені на дисципліну, вказуються в навчальному плані.

Кредити за вивчення дисципліни нараховуються студентам після отримання ними позитивної оцінки з підсумкового контролю.

Навчальна дисципліна ділиться на логічно пов'язані змістові модулі, які формують семестровий модуль.

---

² Компетенція – здатність застосовувати знання і розуміння (зокрема, теоретичні знання академічної області) у професійній діяльності (практичне і оперативне застосування знань до конкретних ситуацій), а також здатність успішно діяти на основі практичного досвіду під час вирішення завдань загального роду.

³ Наказ від 31.03.2014 р. № 138-в «Про затвердження шкали оцінювання».

Шкала оцінювання				ЄКТС	Визначення якості навчання
національна	бальна				
	5	12	100		
Відмінно	5	10–12	90–100	A	Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок (відмінно)
Добре	4	7–9	82–89	B	Вище середнього рівня з кількома помилками (дуже добре)
			75–81	C	В загальному правильно виконане завдання з певною кількістю суттєвих помилок (добре)
Задовільно	3	4–6	67–74	D	Непогано, але зі значною кількістю недоліків (задовільно)
			60–66	E	Виконання задовольняє мінімальним критеріям (достатньо)
Незадовільно	1–2	1–3	35–59	FX	Не задовольняє мінімальним критеріям, потрібна додаткова праця над дисципліною та повторне складання (незадовільно)
			0–34	F	Не задовольняє мінімальним критеріям, потрібне повторне навчання (погано)

Модуль (кредитний модуль) – це закінчений обсяг інформації, яку має засвоїти студент, або закінчений обсяг навчальної діяльності, яку має виконати студент.

Підсумок модульних контролів – це сума оцінок модульних контролів певної навчальної дисципліни за семестр.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент протягом семестру з однієї дисципліни становить 100 балів за внутрішньою шкалою ОНПУ.

Інформаційний пакет містить у собі загальну інформацію про вищий навчальний заклад та відповідний факультет, відомості про кваліфікацію, яку набуває випускник, відомості про навчальний графік та види навчальних занять, повний перелік пропонованих нормативних та вибіркового навчальних дисциплін, їх коротку анотацію, відомості про форми та умови проведення контрольних заходів та систему оцінювання якості освіти, а також таблицю відповідності оцінок, прийнятих в університеті, ECTS-оцінкам⁴.

Структурно-логічна схема підготовки (СЛС) – це наукове і методичне обґрунтування реалізації освітньої програми. Основне призначення СЛС – зазначити послідовність та взаємозв'язок навчальних дисциплін та інших видів навчальної діяльності у навчальному процесі.

Атестація – це встановлення відповідності засвоєних здобувачем вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь та інших компетентностей стандартів вищої освіти.

⁴ Інформаційний пакет на трьох мовах розміщено за адресою <http://www.opu.ua> –

2 СТУПЕНЕВА СИСТЕМА ОСВІТИ

В ОНПУ здійснюється підготовка фахівців з вищою освітою за відповідними освітньо-професійними, освітньо-науковими програмами на таких рівнях:

- початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти
- перший (бакалаврський) рівень
- другий (магістерський) рівень
- третій (освітньо-науковий) рівень
- науковий рівень

Відокремлені структурні підрозділи ОНПУ здійснюють підготовку кваліфікованих робітників та молодших спеціалістів.

Здобуття вищої освіти на кожному рівні передбачає успішне виконання особою відповідної освітньої (освітньо-професійної чи освітньо-наукової) або наукової програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти:

- 1) молодший бакалавр
- 2) бакалавр
- 3) магістр
- 4) доктор філософії
- 5) доктор наук

Бакалавр – освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, який відповідає шостому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю.

Бакалавр – це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 240 кредитів ЄКТС.

Особа має право здобувати ступінь бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти

Нормативний термін навчання за денною формою становить 3 роки 10 місяців (240 кредитів).

Спеціаліст – освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, яка на основі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра здобула повну вищу освіту, спеціальні уміння, компетенції та знання, достатні для виконання завдань та обов'язків (робіт) певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певному виді економічної діяльності.

Нормативний термін навчання за денною формою – 1 рік (60 кредитів).

Магістр – освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, який відповідає сьомому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

Термін навчання на основі ОКР бакалавра (1,5 – 2 роки за денною формою) визначається навчальним планом підготовки фахівця (90 – 120 кредитів).

Магістр – це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра в ОНПУ здобувається за освітньо-професійною програмою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90-120 кредитів ЄКТС.

Особа має право здобувати ступінь магістра за умови наявності в неї ступеня бакалавра.

Особи, які здобули ОКР бакалавра в інших навчальних закладах можуть продовжувати навчання в ОНПУ у відповідності до нормативних документів приймальної комісії ОНПУ.

Доктор філософії – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується відповідною спеціалізованою вченою радою в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Нормативний строк підготовки становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки становить 45 кредитів ЄКТС.

Доктор наук – це другий науковий ступінь, що здобувається особою на науковому рівні вищої освіти на основі ступеня доктора філософії і передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані в наукових виданнях.

Ступінь доктора наук присуджується відповідною спеціалізованою вченою радою за результатами публічного захисту наукових досягнень у вигляді дисертації або опублікованої монографії, або за сукупністю статей, опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях за встановленим переліком.

Атестація осіб, які здобувають ступінь молодшого бакалавра, бакалавра чи магістра, здійснюється екзаменаційною комісією відповідно до «Положення про екзаменаційні комісії ОНПУ».

3 ФОРМИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

3.1 Форми навчання

Навчання студентів в університеті здійснюється за такими формами:

- очна (денна);
- заочна (дистанційна);

Форми навчання можуть поєднуватися⁵.

Навчальний процес за всіма формами навчання здійснюється за семестровою системою. Навчальний рік поділений на 2 семестри (осінній та весняний).

Тривалість навчального року в ОНПУ становить:

- для 1 – 3 курсів та 5 (магістри) курсу – 52 тижні;
- для 4 та 5 (спеціалісти) курсів – 44 тижні;
- для 6 курсу (магістри) (крім ОКР магістра «Специфічні категорії» та «Системи технічного захисту інформації») – 22 тижні.

Тривалість теоретичного навчання у всіх семестрах (крім 8-го) – 15 тижнів.

Тривалість екзаменаційної сесії – 3 тижні (окрім 8-го семестру, для якого встановлена тривалість 2 тижні).

Усі види практик і табірних зборів проводяться поза термінами теоретичного навчання (за винятком навчання за ОКР «Специфічні категорії»).

Канікули встановлюються двічі на рік у відповідності до графіка навчального процесу.

Календарний графік навчання та здійснення контролю за семестрами встановлюється щорічно наказом ректора про організацію навчального процесу в ОНПУ.

3.2 Розклад пар

Заняття зі студентами проводяться за розкладом, який встановлюється наказом ректора.

3.3 Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять

Освітній процес в ОНПУ здійснюється за такими формами:

- 1) навчальні заняття;
- 2) самостійна робота;
- 3) практична підготовка;
- 4) контрольні заходи.

Основними видами **навчальних занять** є:

- 1) лекція,
- 2) лабораторні роботи, практичні і семінарські заняття, індивідуальні заняття;
- 3) консультації.

Вони здійснюються у відповідності до розкладу занять, який формується навчально-методичним відділом та затверджується проректором.

Лекція є одним з основних видів навчальних занять і, водночас, методів навчання у вищій школі. Вона покликана формувати у студентів основи знань з певної наукової галузі, а також визначати напрямок, основний зміст і характер усіх інших видів навчальних занять та самос-

---

⁵ Лист МОНУ від 18 квітня 2012 р. № 1/9-291 «Щодо навчання студентів за двома напрямами підготовки».

тійної роботи студентів з відповідної навчальної дисципліни. Тематика лекцій визначається робочою навчальною програмою дисципліни.

Лекції проводяться лекторами – професорами, доцентами і старшими викладачами, а також провідними науковими працівниками та спеціалістами, запрошеними для читання лекцій.

Лектор, якому доручено читати курс лекцій, зобов'язаний не пізніше ніж за 3 місяці до початку навчального року подати кафедрі складену ним робочу програму з дисципліни, комплект індивідуальних завдань (якщо вони заплановані) та контрольні завдання для проведення модульного та підсумкового контролю з дисципліни.

Лектор, який читатиме курс лекцій вперше, повинен подати складений ним конспект лекцій (авторський навчальний посібник) та провести пробні лекції перед викладачами та науковими співробітниками кафедри.

Лектор зобов'язаний дотримуватися робочої навчальної програми щодо тематики та змісту лекційних занять, але не обмежуватися у питаннях інтерпретації навчального матеріалу, формах і способах його викладення.

Лекція проводиться у відповідно обладнаних приміщеннях – аудиторіях.

Лабораторні роботи – вид навчального заняття, на якому студент під керівництвом викладача проводить натурні або імітаційні експерименти чи дослідження з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень, набуває компетенцій та практичних навичок роботи з лабораторним обладнанням, оснащенням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, оволодіває методикою експериментальних досліджень в конкретній предметній галузі та обробки отриманих результатів.

Лабораторні роботи проводяться у спеціально оснащених навчальних лабораторіях з використанням обладнання, пристосованого до умов навчального процесу (лабораторних макетів, установок та ін.). Лабораторні роботи можуть проводитися також в умовах реального професійного середовища (на підприємстві, в наукових лабораторіях тощо).

Для проведення лабораторних робіт академічна група поділяється на дві підгрупи⁶.

Перелік тем лабораторних робіт визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Заміна лабораторних робіт іншими видами навчальних занять не допускається.

Лабораторна робота включає проведення контролю підготовленості студентів до виконання конкретної лабораторної роботи, виконання власне лабораторних досліджень, оформлення індивідуального звіту про виконану роботу та його захист перед викладачем.

Практичне заняття – вид навчального заняття, на якому студенти під керівництвом викладача шляхом виконання певних відповідно сформульованих завдань закріплюють теоретичні положення навчальної дисципліни і набувають компетенцій, вмінь та навичок їх практичного застосування.

Практичні заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних лабораторіях, оснащених необхідними технічними засобами навчання, обчислювальною технікою тощо. З окремих навчальних дисциплін, з урахуванням особливостей вивчення цих дисциплін та безпеки життєдіяльності студентів, допускається поділ академічної групи на декілька підгруп. Перелік цих дисциплін затверджується наказом ректора. Поділ навчальних груп на підгрупи повинен бути зазначений у робочих навчальних планах.

Перелік тем практичних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни.

Семінарське заняття – вид навчального заняття, на якому викладач організує дискусію з попередньо визначених проблем. На підставі індивідуальних завдань (рефератів) студенти готують тези виступів з цих проблем.

---

⁶ Наказ ректора від 10.12.2013 р. № 606-в «Про застосування норм часу для розрахунку і обліку навчальної роботи та Переліків основних видів методичної, наукової та організаційної роботи для планування робочого часу викладачів та його відображення в індивідуальних планах».

Перелік тем семінарських занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або навчальних кабінетах з однією академічною групою.

Індивідуальне заняття – проводиться з окремими студентами, які виявили особливі здібності в навчанні та схильність до науково-дослідної роботи і творчої діяльності з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуального творчого обдарування. Індивідуальні навчальні заняття організуються у позанавчальний час за окремим графіком, складеним кафедрою з урахуванням індивідуальних навчальних планів, зі студентами:

- учасниками олімпіад з фаху або окремих дисциплін;
- членами збірних команд університету з видів спорту;
- з магістрантами за темами наукових досліджень.

Консультація – вид навчального заняття, на якому студент отримує від викладача відповіді на конкретні питання або пояснення окремих теоретичних положень чи їх практичного використання. Під час підготовки до екзаменів (семестрових, державних) проводяться групові консультації.

Протягом семестру консультації з навчальних дисциплін проводиться за встановленим кафедрою розкладом із розрахунку відповідного часу, що планується на консультації з певної навчальної дисципліни.

Самостійна робота студента (СРС) є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час.

Самостійна робота студента включає: опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, науково-дослідну роботу.

Навчальний час, відведений на самостійну роботу студента денної форми навчання, регламентується навчальним робочим планом і повинен складати від 1/3 до 2/3 від загального обсягу навчального часу, відведеного на вивчення конкретної дисципліни. Враховуючи, що тижневе навчальне навантаження студента складає 45 години, щотижнева самостійна робота повинна складати від 15 до 30 годин.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених робочою навчальною програмою дисципліни: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, збірниками завдань, комплектами індивідуальних семестрових завдань, практикумами, комп'ютерними навчальними комплексами, методичними рекомендаціями з організації СРС, виконання окремих завдань та ін., які повинні мати також і електронні версії.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом з навчальним матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять.

Індивідуальні завдання з дисципліни (реферати, розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи, контрольні роботи, що виконуються під час СРС (домашні контрольні роботи), курсові, дипломні проекти (роботи) та ін. сприяють більш поглибленому вивченню студентом теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань, отримання відповідних компетенцій.

Види індивідуальних завдань з певних навчальних дисциплін визначаються робочим навчальним планом та представлені в РНПД.

Терміни видачі, виконання і захисту індивідуальних завдань визначаються графіком, що розробляється випусковою кафедрою на кожний семестр. Індивідуальні завдання виконуються студентами самостійно із забезпеченням необхідних консультацій з окремих питань з боку викладача.

Практична підготовка осіб, які навчаються в ОНПУ, здійснюється шляхом проходження ними практики на підприємствах, в установах та організаціях згідно з укладеними договорами або у його структурних підрозділах, що забезпечують практичну підготовку

Практика є необхідним компонентом підготовки фахівців певного освітньо-кваліфікаційного рівня. Метою практики є оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них, на базі одержаних знань, відповідних компетенцій, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Перелік усіх видів практик, їх форми та терміни проведення визначаються навчальними і робочими навчальними планами.

3.4 Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти;
- 9) інших процедур і заходів.

4 КОНТРОЛЬ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТА

Контроль успішності студента в ОНПУ здійснюється у формі поточного, модульного та підсумкового контролів.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, лабораторних, семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Метою **модульного контролю** є оцінювання рівня знань і ступеня засвоєння навчального матеріалу з певного семестрового модуля із дисципліни, що вивчається.

Викладач повідомляє студентів про навчальне навантаження у семестрі і умови навчання впродовж першого і другого семестрових модулів: кількість лекцій, практичних і лабораторних занять, індивідуальних завдань (РР, РГР, КР, КП), поточних контрольних заходів, інших видів навчальної роботи та контролю.

Якість теоретичного та практичного навчання оцінюється у балах за 100-бальною шкалою ОНПУ. Кожний модуль оцінюється у 50 балів.

Виключенням є дисципліни, які викладаються впродовж одного модуля (при тривалості навчання в семестрі 9 та 12 тижнів). Вони оцінюються у 100 балів за 100 бальною шкалою.

У межах одного модуля бали розподіляються на бали *накопичення* (20...30 балів) та модульну контрольну роботу (30...20 балів).

Бали накопичення нараховуються за практичні заняття та лабораторні роботи, поточні контролі засвоєння лекційного матеріалу, виконання індивідуальних завдань (розрахунково-графічні та реферативні роботи), та інші види робіт, які передбачені навчальним планом та робочою навчальною програмою дисципліни.

Викладач зобов'язаний довести підсумковий бал за двома модулями до відома студентів.

Для дисциплін, за якими у навчальному плані передбачено **залік**, ця оцінка є **підсумковою**.

Студенти, які за підсумками семестру є неуспішними, зобов'язані відпрацювати заборгованості. Графік відпрацювань складається і контролюється директором інституту (деканом факультету).

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньо-кваліфікаційному рівні або на окремих його завершених етапах.

Підсумковий контроль включає **семестровий контроль** та **державну атестацію** студента.

Форми семестрового контролю (екзамен, залік, диференційований залік) встановлюються у відповідності до навчального плану.

Екзамени проводяться за повним змістом дисципліни в усній формі. Розклад екзаменів складає навчально-методичний відділ.

До екзамену допускаються студенти, у яких зараховано перший модуль і накопичувальна частина другого модуля. Максимальна оцінка, яку може одержати студент за екзамен – 100 балів.

Якщо студент з дисципліни має сумарний бал 90 і більше, він має право не проходити семестровий контроль. Ця оцінка для нього є підсумковою. За власним бажанням з метою підвищення балу студент може пройти екзаменаційний контроль.

Екзаменаційна оцінка є підсумковою, вона виставляється екзаменатором у екзаменаційну відомість та у залікову книжку.

Студенти, які за підсумками екзамену є неуспішними, допускаються до перескладання екзамену лише у наступному семестрі за розкладом, який складено деканатом та контролюється директором інституту (деканом факультету).

Терміни підсумкового контролю можуть бути змінені студентом з поважних причин (хвороби студента) за погодженням декана факультету (директора інституту) на підставі відповідних документів та його особистої заяви.

5 ЗВІТНІСТЬ ВИКЛАДАЧІВ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ КОНТРОЛЮ

Всі відомості викладачами здаються до деканатів до **15 години**:

в осінньому семестрі

- модульного контролю – в останній навчальний день 8 та 15-го тижнів семестру;
- залікового контролю – в останній день аудиторних занять поточного семестру;
- екзаменаційного контролю – у день проведення екзамену за розкладом;
- захисту КП, КР та практик – в останній день відповідно до графіку захисту;

в весняному семестрі

- модульного контролю – в останній навчальний день семестру для 1–3 та 5-х курсів;
- модульного контролю – в останній навчальний день навчання для 4-го курсу;
- залікового контролю – в останній день аудиторних занять поточного семестру;
- екзаменаційного контролю – у день проведення екзамену за розкладом;
- захисту КП, КР та практик – в останній день відповідно до графіків захисту.

Відомості перевіряються директором інституту (деканом факультету).

6 ПРИЗНАЧЕННЯ СТИПЕНДІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТУДЕНТІВ

Стипендіальне забезпечення студентів здійснюється за підсумками виконання індивідуального навчального плану, виходячи з основних положень «Порядку призначення, виплати та розмірів стипендіального забезпечення учнів, студентів, курсантів, слухачів, клінічних ординаторів, аспірантів і докторантів», затвердженого Кабінетом Міністрів України від 08.08.2001 р. № 950.

Підставою для розгляду стипендіальною комісією середнього балу успішності студента є результати підсумкового контролю, визначені у семестровій відомості успішності.

7 ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення вступає в дію з моменту затвердження Вченою радою ОНПУ.

Пропозиції щодо змін та уточнень цього Положення можуть вноситися деканатами та кафедрами протягом навчального року до методичної ради ОНПУ (але не пізніше 15 травня поточного року). Після їх розгляду на останньому в навчальному році засіданні та узгодженні з НМВ, відповідні зміни та доповнення щодо тексту положення виносяться на засідання Вченої ради ОНПУ для затвердження.

8 ПЕРЕЛІК ПОЛОЖЕНЬ ОНПУ

1. Положення про навчальну програму дисципліни / Укл.: В. П. Гугнін, О. С. Савельєва. – Одеса: ОНПУ, 2012. – 6 с. Положення про робочу навчальну програму дисципліни / Укл.: В. П. Гугнін, О. С. Савельєва. – Одеса: ОНПУ, 2012. – 12 с. (затверджені наказом ректора від 20.13 2014 № 108-в).

2. Положення про робочу навчальну програму дисципліни / Укл.: В. П. Гугнін, О. С. Савельєва. – Одеса: ОНПУ, 2014. – 12 с. (затверджені наказом ректора від 20.13 2014 № 108-в).

3. Положення щодо розробки конспекту лекцій. (Додаток 1 до наказу від 5.05.2010 р. № 19).

4. Положення щодо організації та проведення реферативних, розрахунково-графічних, курсових робіт та курсових проектів / Укл.: В. П. Гугнін, В.П Кравченко. – Одеса: ОНПУ, 2013. – 12 с. (затверджене наказом ректора від 20.13 2014 № 108-в).

5. Положення щодо розробки методичних вказівок до лабораторних робіт, практичних і семінарських занять (Додаток 2 до наказу від 5.05.2010 р. № 19).

6. Положення щодо розроблення програм виробничої практики / Укл.: В. М. Тонконогий, Л. В. Іванченко, А. О. Ніколенко. – Одеса: ОНПУ, 2012. – 5 с. Положення щодо розроблення програм переддипломної практики бакалаврів, спеціалістів та магістрів / Укл.: Ю. М. Хомяк, І. М. Єрмічой, А.. І Казаков. – Одеса: ОНПУ, 2012. – 7 с. (Затверджені наказом ректора від 20.13 2014 № 108-в).

7. Положення про організацію та проведення поточного та модульного контролів / Укл.: В. П. Гугнін, К. В. Колеснікова – Одеса: ОНПУ, 2013. – 8 с. (затверджене наказом ректора від 20.13 2014 № 108-в).

8. Положення про державну атестацію студентів ОНПУ / Укл.: Г. В. Місюн, Т. І. Черкасова. – Одеса: ОНПУ, 2013. – 13 с. (затверджене наказом ректора від 20.13 2014 № 108-в).

9. Положення про ректорський контроль знань студентів / Укл.: О. А. Андрющенко, А. С. Бондарчук, Л. В. Іванченко. – Одеса: ОНПУ, 2013. – 8 с. (затверджене наказом ректора від 20.13 2014 № 108-в).

10. Положення про організацію та проведення комплексних контрольних робіт в ОНПУ / Укл.: В. М. Тонконогий, В. П. Гугнін. – Одеса: ОНПУ, 2013. – 10 с. (затверджене наказом ректора від 20.13 2014 № 108-в).

11. Положення про самостійну роботу студентів / Укл.: Ю. М. Хомяк, В.С. Ситніков, В. П. Кравченко. – Одеса: ОНПУ, 2014. – 4 с. (затверджене наказом ректора від 20.13 2014 № 108-в).

12. Положення про екзаменаційні комісії ОНПУ / Укл.: Свінар'юв Ю.М., Савельєва О.С., Ситніков В.С. – Одеса: ОНПУ, 2015. – 5 с.